

УДК 338.46

Нагорняк Г.С.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ВИЗНАЧЕННЯ РОЛІ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ

Nahorniak H.S.

DETERMINATION THE ROLE OF UKRAINE ON THE WORLD MARKET OF TOURISM SERVICES

Для багатьох країн світу туристична індустрія є найбільш прибутковою, такою, що динамічно розвивається, та основним джерелом отримання доходів до бюджету. Туризм безпосередньо впливає та стимулює розвиток майже всіх галузей економіки, таких як промисловість, торгівля, будівництво, транспорт, сільське господарство, побутове обслуговування, малий та середній бізнес, виступаючи каталізатором соціально-економічного розвитку країни. Для здійснення ефективного управління процесом розвитку туризму в країні необхідно аналізувати та виявляти чинники, що впливають на рівень розвитку туристичної галузі та зумовлюють її особливості, які слід враховувати у процесі розроблення та реалізації дієвих заходів щодо підвищення економічної ефективності туризму. Для кожної окремої країни туризм відіграє істотну роль у стимулюванні економічного розвитку не тільки безпосередньо туристичної галузі, але й суміжних галузей, а також інших галузей економіки. Зростання туризму позитивно впливає на рівень зайнятості населення, на споживчий попит та рівень валютних надходжень. Пізнання через туризм стало можливим за рахунок підвищення в багатьох країнах життєвого рівня населення, розвитку транспорту, інформаційних і інших технологій, глобалізації. Україна представляє собою унікальний комплекс історичних, культурних та природних пам'яток і має значні рекреаційні можливості, що сформувалися завдяки географічному положенню та історичному розвитку нашої держави. Тому вона має значні та реальні перспективи розвитку туристичної галузі, завдяки чому повинна зайняти одне з достойних місць серед країн – світових туристичних лідерів. Україна повинна зробити туристичну індустрію однією з пріоритетних галузей економіки. Інтеграційний процес на відповідних напрямках полягає у впровадженні європейських норм і стандартів в освіті, туризмі, поширенні власних культурних і науково-технічних здобутків у ЄС. У кінцевому результаті такі кроки спрацюватимуть на підвищення в Україні європейської культурної ідентичності та інтеграцію до загальноєвропейського інтелектуально-освітнього та науково-технічного середовища. Подальший розвиток демократії, політична стабільність, визначення пріоритетних напрямків економічного розвитку, майбутній вступ України до ЄС – усе це забезпечить створення високоприбуткової туристичної галузі, яка задовольнить потреби внутрішнього та міжнародного туризму, з урахуванням природнокліматичного, рекреаційного, соціально-економічного та історико-культурного потенціалу країни, її національних особливостей. На території новоприйнятих країн ЄС поступово й неухильно створюються сприятливі умови для розвитку туризму, впроваджується та забезпечується дія таких законів, правил і цінностей, як вільний рух капіталу, послуг, товарів і людей, виключається будь-яка дискримінація щодо громадянства. Усі жителі новоприйнятих країн отримують можливість вільно користуватися своїм внутрішнім паспортом при вирішенні будь-яких практичних проблем у всіх європейських країнах – членах ЄС. Розроблено низку директив, згідно з якими громадяни країн-членів ЄС вільно, без віз переміщуються по

27 країнах, можуть оформити посвідку на тимчасове проживання тривалістю до 5 років разом із членами своїх родин, влаштуватися на роботу за фахом чи на будь-яку іншу роботу. Спрощено або скасовано низку правил та нормативно-правових актів з питань ведення підприємницької діяльності громадянами країн Союзу. Введено єдине медичне страхування, дійсне для всіх 27 країн, окремо в кожній країні ведеться облік стажу роботи для майбутнього отримання пенсій, тобто роботодавець кожної країни, де працював громадянин, видає робітникові відповідні дані та довідки, згідно з якими можна оформити пенсію в тій країні, в якій громадянин проживає постійно. Збільшення обсягів в'їзного потоку обумовлюється розвитком міжнародного співробітництва й відкритістю кордонів України. Внаслідок цього зростає загальна кількість приїздів іноземних громадян в Україну. Незважаючи на широку "географію" туристів, які приїждять до нашої країни, у 2014 р. їх переважну частину склали туристи з Молдови, Білорусії та Польщі. Крім цього, понад усе Україну відвідують туристи з Угорщини, Словаччини, Румунії та Німеччини. Тобто переважна частина іноземних туристів, які відвідують Україну, прибуває з країн, які мають з нею спільний кордон. Нажаль сьогодні на міжнародному ринку туристичних послуг Україна є лише генератором туристичних потоків, а її імідж досі залишається невизначеним. На фоні розвитку світового туризму закономірно постає питання про роль нашої країни на світовому ринку туристичних послуг. Україна має всі передумови для інтенсивного розвитку внутрішнього та іноземного туризму: особливості географічного положення та рельєфу, сприятливий клімат, багатство природного, історико-культурного та туристично-рекреаційного потенціалів. На фоні світового туризму, який набирає потужностей фантастично швидкими темпами, Україна виглядає досить скромно. На сьогодні українські громадяни є своєрідними інвесторами зарубіжних країн, що є одним з найболючіших питань всієї туристичної галузі. Адже туризм, за розрахунками фахівців, лише у вигляді податків міг би щороку приносити в державну скарбницю до 4 млрд. дол. Безумовно, що причини такого становища треба шукати в складній соціально-економічній ситуації в державі, у невідрегульованості механізмів стимулювання туристичної індустрії, відсутності ефективної стратегії розвитку цієї галузі як на національному, так і регіональному рівнях. Але проблема, на нашу думку, є значно ширшою. Питання стосується не лише туристичної галузі України, а взагалі шляхів залучення країн з перехідною економікою до могутніх інтеграційних процесів та конкурентоспроможності таких економік на світовому ринку. стверджувати, що в галузі туризму проблемним сьогодні є неефективне та нераціональне використання відповідних ресурсів, сьогоднішній рівень розвитку туристичної індустрії не відповідає наявному потенціалу. Це є визначальним питанням, яке має диференційовану структуру, складаючись, в свою чергу, з ряду інших, більш конкретних питань. Так, до останніх можна віднести насамперед відсутність розвиненої інфраструктури, низьку якість обслуговування, відсутність якісної реклами та глибокої інформації про готелі, санаторії, тури по країні та послуги, які надаються, на світовому рівні, значний податковий тягар тощо. Для глибокого розуміння тих процесів, які призводять до виникнення та інвестування згаданих вище проблем в галузі туризму, слід більш детально проаналізувати ситуацію, що склалася на цьому ринку послуг. Хоча практично вся територія нашої країни має достатній потенціал для розвитку туризму, все ж інтенсивність відвідувань іноземними туристами її окремих регіонів дуже різниться. При досить значних, а часом і унікальних природно-лікувальних ресурсах України, лікувальний туризм (поряд із спеціалізованим та зеленим) ще не дістав тут достатнього розвитку. Такі види туризму приваблюють лише менш, як 2% туристів.